

MEDIA TƏMSİLÇİLƏRİ SÜNİ İNTELLEKTİN İMKANLARINDAN NECƏ YARARLANIRLAR?

JURNALİSTİN KÖMƏKÇİSİ, YOXSA RƏQİBİ?

Süni intellektdən aktiv istifadə edənlər arasında media təmsilçiləri də var. İndi onları bir sual düşündürür: süni intellekt jurnalistləri işsiz qoya bilərmi? Bu suala cavablar isə birmənalı deyil.

ZƏRİF SALMANLI
zarifsalmanli@kaspi.az

Süni intellekt artıq həyatımızın hər sahəsində var. O cümlədən jurnalistikada da... Süni intellekt məqalə yazır, şəkil seçir, aparıcılıq edir, videolar düzəldir və s. Bəs süni intellektin gələcək jurnalistika üçün nə kimi nəticələri ola bilər?

“JURNALİSTİKA DAHA ETİBARLI MƏNBƏYƏ ÇEVİRİLƏCƏK”

Azərbaycan Mətbuat Şurasının İdarə Heyətinin üzvü Hacıbəy Heydərlı qeyd edir ki, özü də müxtəlif məlumatların əldə olunmasında, dəqiqləşdirilməsində, mənbələrin toplanmasında süni intellektdən istifadə edir: “Onun verdiyi imkanlardan istifadə edərək jurnalistlər bir çox işləri yerinə yetirə bilirlər. Xüsusən də korrektə, redaktə, tərcümə və digər texniki sahələr süni intellekt vasitəsilə yaxın zamanlarda sıradan çıxacaq. Bu, dövrün reallığıdır. Amma jurnalistika yaradıcı sahə olduğu üçün jurnalistin işini tam yerinə yetirə bilməz”.

H. Heydərlının sözlərinə görə, süni intellekt jurnalistikanı daha da peşəkarlaşdıracaq: “Süni intellekt araşdırma jurnalistikası, canlı reportaj, müsahibə janrına təsir edə bilməz. Əksinə, jurnalistlərin daha çevik, yaradıcı olmasına kömək edə bilər. Süni intellektin verdiyi məlumat tam fakt da deyil. Çünki o, bizə yalnız internetdə olan məlumatlar əsasında informasiya verir. Düşünürəm ki, süni intellektin jurnalistlərə ehtiyacı olacaq, nəinki jurnalistlərin süni intellektə”.

“MƏNFI TƏSİRLƏRİNİN DƏ OLACAĞI ŞÜBHƏSİZDİR”

“Şərq” qəzetinin təsisçisi və baş redaktoru Akif Aşırılı isə süni intellektin məlumat kirliliyinə səbəb olacağını düşünür: “Özüm istifadə etmirəm. Amma hər bir texnologiyanın, yeniliyin müsbət, mənfi tərəfləri var. Süni intellektin mətbuatımıza təsiri yaxın illərdə kifayət qədər hiss olunacaq. Təbii ki, mənfi təsirlərinin də olacağı şübhəsizdir. Çünki süni intellektə verilən tapşırıqlar kifayət qədər əhatəli olmalıdır. Əgər jurnalist bu məlumatın doğru və ya yanlış olduğundan xəbərsizdirsə, yanlış informasiyalar yayımlana bilər. Həmçinin jurnalistika fərdi yaradıcılıq məhsuludur. O səbəbdən süni intellektin jurnalisti tamamilə əvəz etməsi şübhəlidir. Amma yeni bir texnoloji proses olaraq media bundan kənarda qala bilməz”.

“SÜNİ İNTELLEKT SADƏCƏ ALƏTDİR”

“Oxu.az” saytının baş redaktoru Ülvi Səfərovun fikrincə, süni intellekt sayəsində jurnalist daha da operativləşəcək: “Saytımızda süni intellektdən şəkillərin hazırlanmasında, materialların sinkron hazırlanmasında geniş istifadə edirik. Mahiyyət olaraq başa düşmüşük ki, süni intelleksiz gələcəkdə nəşə etmək çox çətin olacaq. Amma o, sadəcə alətdir. Tərcüməni jurnalist kimi edə bilər. Ancaq emosiyaları, yanaşmanı jurnalist kimi oxucuya çatdırma bilməz. Bu səbəbdən jurnalistika hər zaman yaşayacaq. İnformasiyanı doğru formada oxucuya çatdırma biləcək yalnız insandır. Çünki jurnalist bilir ki, oxucu nə istəyir, necə istəyir. Buna uyğun olaraq yazı ortaya çıxır. Süni intellekt bir təhlükə deyil. Əksinə, jurnalistikanı sürətləndirən, operativ şəkildə işləməyə şərait yaradan bir vasitədir”.

“5-6 JURNALİSTİN İŞİNİ SÜNİ İNTELLEKTİN KÖMƏYİ İLƏ GÖRƏ BİLƏCƏYİK”

“Azvision.az” saytının baş redaktoru Vüsal Məmmədov da peşəkar fəaliyyətində süni intellektin dəstəyindən yararlanır: “Biz tərcümə və şəkil yaratmaq üçün istifadə edirik. Amma yüz faizlik nəticə almaq olmur. Mən axtarışda, tərcümədə, şəkil düzəltməkdə bir neçə süni intellekt alətindən istifadə edirəm. Amma heç birinə işimi tam etibar etmirəm. Onlar sadəcə mənim köməkçilərimdir”.

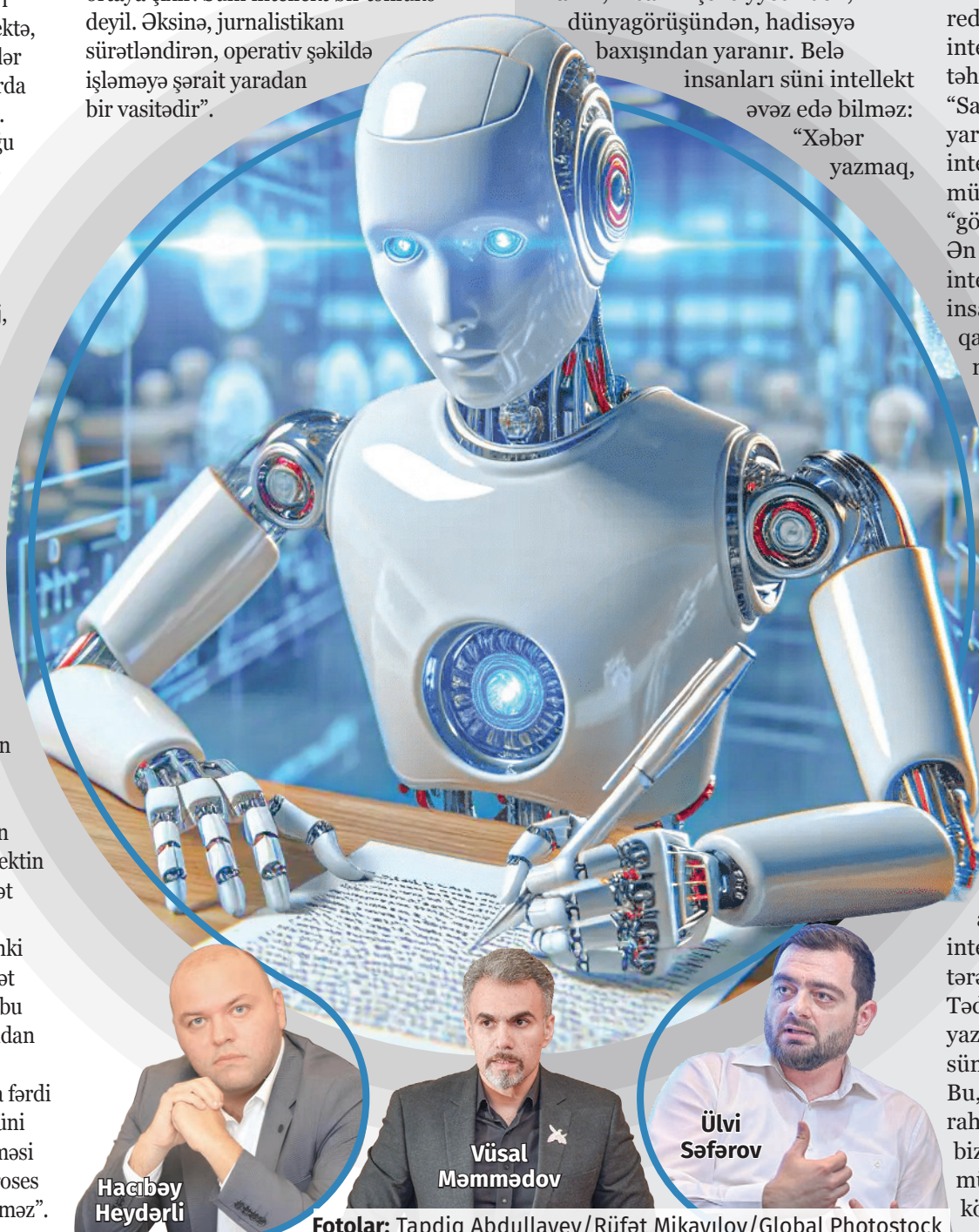
V. Məmmədovun sözlərinə görə, jurnalistikada elə janrlar var ki, insanın şəxsiyyətindən, dünyagörüşündən, hadisəyə baxışından yararlanır. Belə insanları süni intellekt əvəz edə bilməz: “Xəbər yazmaq,

tərcümələr etməyi şablonlaşdırmaq mümkündür. O səbəbdən işin standart hissəsini görən əməkdaşlara ehtiyac qalmayacaq. Amma yaradıcılığı, kreativliyi olan insanlar öz işlərində qalacaqlar. Əksinə, onlar süni intellektin gələcəkdə istifadə etməsi üçün materiallar yaradacaqlar. Gələcəkdə 5-6 jurnalistin gördüyü işi bir jurnalist süni intellektin köməyi ilə görə biləcək”.

“RƏQABƏT HİSSİ YARADIR”

“Bakupost.az” saytının baş redaktoru Elçin Zəhıroğlu süni intellekti jurnalistika üçün nəinki təhdid, əksinə, fürsət hesab edir: “Sadəcə bu fürsətdən düzgün yararlanmaq lazımdır. Mətni süni intellektə etibar etmək olmaz, müəlliflər, redaktorlar indi daha “gözüaçıq” və məsuliyyətli olmalıdır. Ən ideal model odur ki, süni intellekt faktları və strukturu verir, insan isə ona üslub, ruh, yanaşma qatır. Ortaya nə robot mətni çıxır, nə də yorğun jurnalistin şablon yazısı - ikisinin sintezindən balanslı, oxunaqlı bir iş alınır. Süni intellekt heç bir halda jurnalistikaya təhdid deyil”.

E. Zəhıroğlu da süni intellektlə işlərini asanlaşdırır: “Şəxsən mənim üçün süni intellekt bir tərəfdən köməkçidir, digər tərəfdən rəqib. O məni daim “diri saxlayır”. Məsələn, başlıq fikirləşəndə, ya da fikirlərimi konturlaşdıranda “ChatGPT”-dən istifadə edirəm. Bəzən elə təklif verir ki, düşünürəm: “Bunu niyə özüm fikirləşmədim?” Bu suallar rəqabət hissi yaradır, adam daha fərqli variantlar axtarmağa başlayır. Bir də süni intellektin kömək etdiyi daha bir tərəf telefonla yazı hazırlamaqdır. Tədbirlərdə, ya da yolda olanda yazmaq istədiklərimi səsə deyirəm, süni intellekt onu mətnə çevirir. Bu, əslində, bizim sahədə inanılmaz rahatlıqdır. Bir sözlə, süni intellekt bizim peşədə nə rəqib, nə də tam müəllif ola bilər. O, sadəcə yaxşı bir köməkçidir”.

Hacıbəy Heydərlı

Vüsal Məmmədov

Ülvi Səfərov

Fotolar: Tapdiq Abdullayev/Rüfət Mikayılov/Global Photostock